

»Ploven sletter alle spor«

Ringes Arkæologigruppe 85/86

Mogens Bo Henriksen

Det sidste års tid har for Ringes Arkæologigruppe stået i jernalderens tegn. Bopladserne fra ca. 450 f.v.t. til ca. 400 e.v.t. er dukket op ved Rynkebygård, omkring Ringe sø, nord for Espe, på Nybøllegård og på Industrivej i Ringe.

På sidstnævnte sted skulle Fyns Kleinsmedie ved H. Sørensen opføre en ny produktionshal, og på det muldafrømmede byggeareal dukkede fire ildsteder op, som i januar kulde og marts' regn blev udgravet. To af disse ildsteder — datidens komfur kan man fristes til at sige — udmærkede sig ved at have fine stenlægninger af knytnæve til hovedstore granitsten, der havde været udsat for voldsom ild. Disse sten har fungeret som varmelagre — sådanne »kogestenen« syder maden langsomt i modsætning til den skarpe flamme. Lugten af spidstegt vildt hang næsten endnu ved de små potteskår og kværnsten fra stedet, og fortalte, at de havde været i brug kort tid efter år 0 — samme tid som de nærliggende bo- og gravpladser ved Lammehave og Røgnehøj.

Hans Jensen, vores kontaktperson i teknisk forvaltning, ringede op en

dag i efteråret og meddelte, at der i forbindelse med regulering af et vandløb ved Rynkebygård var fremkommet nogle ildsteder i brinken. Ved en undersøgelse viste det sig at være to ildsteder i stil med dem fra Industrivej. (ill. 1). Her var dog ingen keramik, men til gengæld et ca. 7 cm langt spidst jernstykke — måske et fragment af en pil eller kniv. Også her må brugstidspunktet være omkring år 0.

Ved Svend og Marianne Rasmussen, Gestelevvej 18, fremkom på markerne ned til den vestlige del af den nu udtørrede Ringe Sø et stort trækulsholdigt område ved markarbejde i 1985. En besigtigelse og op-

ill. 1:
Ildsted under udgravning på Rynkebygård

måling har i skrivende stund fundet sted, og flere skår fra tiden omkring 100 e.v.t. er dukket op, men endnu er ingen udgravning foretaget. Fundstedets beliggenhed overrasker ingen, idet der hele vejen udenom søen er fundet store bo- og gravpladsområder fra hele jernalderen, endog af meget rig karakter (bl.a. gravfund med sølv- og bronzesager). Søen har i sine velmagtsdage således repræsenteret en enorm fødekilde for de omkringboende mennesker og dyr.

Umiddelbart før såtid opdagede Ringe Arkæologigruppe et par fundrige bopladser nord for Espe i det område, hvor vi i '83 udgravede en rig gravplads. Pladserne er fra ca. år 0 til 400 e.v.t., så måske har vi nu fundet bopladserne for de mennesker, der anlagde de store og rige gravpladser omkring Espe i årene op til folkevandringstiden. Men at ikke kun jernalderfolket har holdt af disse sydvendte, sandede skråninger ned til eng- og moseområder viser en del fund af primitive økser og andre flintredskaber fra den såkaldte Maglemosekultur, ca. 7000 f.v.t.

Fra vikingetiden har vi fundet bopladsspor på Holmevej i Espe. Igen er det den årvågne Hans Jensen fra teknisk forvaltning, der har registreret en affaldskule med keramik og knogler samt en kværnsten fra tiden omkring år 1000 e.v.t., det før-

ste sikre bopladsfund fra vikingetiden overhovedet på Midtfyn.

Af de mange storstensgrave, dysserne og jættestuerne, der ligger spredt over landet, havde vi på Midtfyn kun een indtil 1981. Det var den 53 m lange langdysse på Staulund ved Espe. Så fandt Ringe Arkæologigruppe en overpløjet dysse på Nybøllegård, og i år er fremkommet en stærkt nedpløjet dysse eller jættestue på gården Birkely i Lydinge. På de gamle markkort over stedet står navnet »Kaushøj« — men højen er sløjfet, muligvis i 1800 tallets start, og gået i glemmebogen indtil genfindelsen næsten 200 år senere. Det kunne være sjovt at undersøge dette fortidsminde nærmere inden ploven sletter alle spor — og derved måske sætte den i forbindelse med de mange nærliggende bopladser fra tiden omkring 3300 f.v.t., den tid man kalder yngre stenalder, kendt for de mange slebne økser.

Nok om fortiden. Ringe Arkæologigruppe var i 1985 blandt de heldige, der modtog 5000 kr. fra »Bikuben« til indkøb af noget nyt, meget tiltrængt måleudstyr. Nu er vi igen i stand til at foretage nøjagtige opmålinger, som er vigtige, når man skal registrere oldsager i felten (ill. 2).

I fremtiden håber vi at kunne registrere nogle af de mange private samlinger af oldsager, der ligger

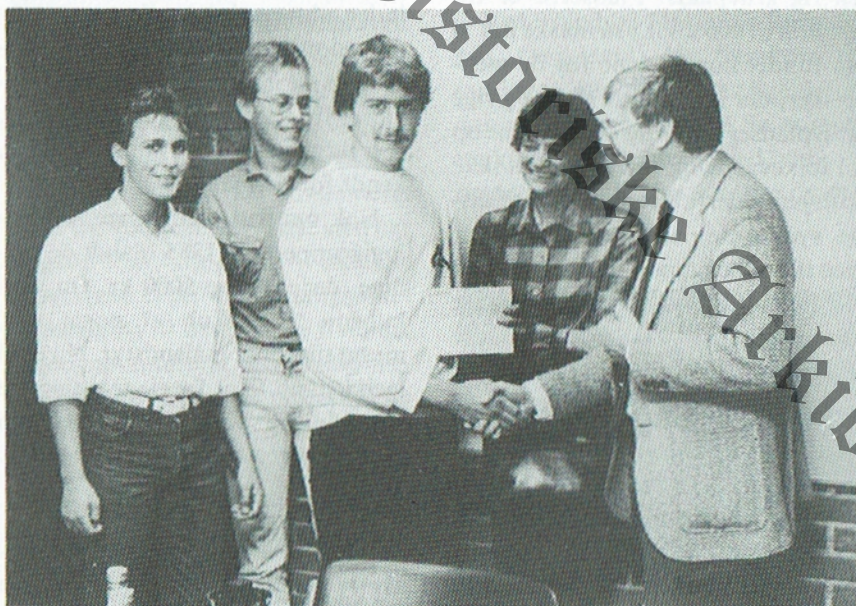
omkring i de midtfynske hjem, men dertil behøver vi hjælp i form af meddelelser.

Derfor, kontakt en af undertegnede, hvis man støder på oldsager, sorte pletter, eller gentagne gange pløjer på store sten. Hellere 10 henvendelser for meget end en for lidt!!

Mogens Bo Henriksen
Kildevangen 56, 5750 Ringe
Tlf. 62 39 38

Åse Jørgensen
Hallingager 7, 5750 Ringe
Tlf. 62 38 26

Mogens Madsen
Vantingevej 26, 5750 Ringe
Tlf. 66 16 43

ill. 2: Ringe Arkæologigruppe ved overrækkelsen af 5000 kr. i Bikuben.